

Ακολουθήσέ με
στο αρχαίο θέατρο
των Φιλίππων

Στην πόλη του Φιλίππου

Σε μικρή απόσταση από την Καβάλα βρίσκονται οι αρχαίοι Φίλιπποι, μία φημισμένη πόλη της Μακεδονίας με πλούσια ιστορία. Τα απομεινάρια της μπορείτε να δείτε στον αρχαιολογικό χώρο που βρίσκεται στο τέλος του χωριού Κρηνίδες, βορειοδυτικά της Καβάλας. Αυτή ήταν και η πρώτη ονομασία που δόθηκε στην πόλη από τους ιδρυτές της, άποικους από τη Θάσο, το 360 π.Χ.

Τη μεταγενέστερη ονομασία της οφείλει στον Φίλιππο τον Β΄. Το 356 π.Χ. οι Θράκες απείλησαν τις Κρηνίδες και οι κάτοικοι ζήτησαν τη βοήθεια του Μακεδόνα βασιλιά. Ο Φίλιππος διέκρινε αμέσως πόσο σημαντική ήταν η πόλη για το βασίλειό του, καθώς ήταν πλούσια σε πολύτιμα μέταλλα, ξυλεία και γεωργικά προϊόντα, ενώ ταυτόχρονα βρισκόταν πάνω στο δρόμο που ένωνε το εσωτερικό της Θράκης με τα παράλια. Έτσι, την κατέλαβε και της έδωσε το όνομά του. Για να την προστατεύσει από τους εχθρούς φρόντισε να την οχυρώσει και να εγκαταστήσει Μακεδόνες. Σπίτια και δημόσια κτήρια χτίστηκαν στην πόλη, ανάμεσά τους κι ένα θέατρο, ενώ χάρη στα νέα ορυχεία χρυσού οι Φίλιπποι έγιναν μια πόλη ισχυρή.

Ωστόσο, μετά το θάνατο του γιου του, Μεγάλου Αλεξάνδρου, οι Φίλιπποι έχασαν την αίγλη τους. Όσοπου η κατασκευή της περίφημης Εγνατίας οδού από τους Ρωμαίους, μετά την εδραίωση της κυριαρχίας τους στη Μακεδονία (148 π.Χ.), έδωσε και πάλι ζωή στην πόλη. Ο τεράστιος αυτός δρόμος που ένωνε την Αδριατική με τον Ελλήσποντο, πέρασε μέσα από τους Φίλιππους μετατρέποντάς τους σε σημαντικό σταθμό.

Ο χαρακτήρας της πόλης όμως έμελλε να αλλάξει εντελώς μετά την περίφημη εμφύλια μάχη των Ρωμαίων που διαδραματίστηκε το 42 π.Χ. στην πεδιάδα έξω από τα τείχη της. Η κοσμοϊστορική μάχη των Φιλίππων σήμανε το τέλος του ρωμαϊκού δημοκρατικού πολιτεύματος και μαζί την αρχή μιας περιόδου μεγάλης ακμής για την πόλη. Ως το 30 π.Χ. οι Φίλιπποι είχαν μετατραπεί από το νικητή Οκταβιανό σε ρωμαϊκή αποικία ξακουστή σε όλο τον αρχαίο κόσμο.

Εικ. 1 Το αρχαίο θέατρο των Φιλίππων.

Έναν αιώνα περίπου αργότερα, το 49 μ.Χ., ο Απόστολος Παύλος ίδρυσε στους Φίλιππους την πρώτη χριστιανική εκκλησία στην Ευρώπη. Όταν, λοιπόν, η πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη (330 μ.Χ.) και ο χριστιανισμός επικράτησε ως η νέα επίσημη θρησκεία, οι Φίλιπποι γνώρισαν μεγάλη άνθηση. Πάνω από τα παλιότερα κτήρια υψώθηκαν χριστιανικοί ναοί και η πόλη έγινε

σπουδαίος τόπος προσκυνήματος.

Στις αρχές του 7ου αι. μ.Χ. σεισμοί που είχαν επίκεντρο τη Θεσσαλονίκη κατέστρεψαν ολόκληρη την Ανατολική Μακεδονία και μαζί και τους Φίλιππους. Σαν να μην έφτανε αυτό, η πόλη δέχθηκε επιδρομές από βαρβάρους. Πολλοί κάτοικοι αναγκάστηκαν να την εγκαταλείψουν μέχρι που τελικά τον 14ο αι. μ.Χ., με την εμφάνιση των Τούρκων, οι Φίλιπποι ερήμωσαν.

Το θέατρο των Φιλίππων

Σήμερα τα περισσότερα απ' όσα θα δείτε στον αρχαιολογικό χώρο, που χωρίζεται σχεδόν στη μέση από την παλιά εθνική οδό Καβάλας-Δράμας, είναι κατάλοιπα από τα ρωμαϊκά και χριστιανικά χρόνια. Από την πόλη του Φιλίππου ελάχιστα έχουν έρθει στο φως και ένα από αυτά είναι το θέατρο, το πρώτο κτήριο που θα συναντήσετε (εικ. 1). Χτίστηκε στα μέσα περίπου του 4ου αι. π.Χ., όμως ελάχιστα στοιχεία έχουν απομείνει από αυτό. Οι Ρωμαίοι άποικοι με διαδοχικές αλλαγές ανακαίνισαν ριζικά το θέατρο, με σκοπό να φιλοξενήσει τα αγαπημένα τους θεάματα και να υποδεχθεί πολυάριθμους θεατές από την πόλη και τις γύρω περιοχές.

Το θέατρο είναι χτισμένο στην ανατολική πλευρά της πόλης, στους πρόποδες του λόφου Ορβήλου όπου βρισκόταν η ακρόπολη, δηλαδή ο οχυρωμένος οικισμός της. Από το σημείο αυτό ξεκινούσαν και τα τείχη που περιέβαλλαν το λόφο και τμήμα της πεδιάδας. Η θέση ήταν ιδανική. Ο λόφος, χάρη στη μεγάλη φυσική κλίση που είχε, ήταν το καταλληλότερο σημείο για να διαμορφωθεί το *κοίλο*. Ταυτόχρονα, ο προσανατολισμός του προς την πόλη και το Παγγαίο όρος απέναντι εξασφάλιζε στους θεατές απεριόριστη θέα.

Εικ. 2 Σχεδιαστική αποτύπωση του θεάτρου (Γ. Καραδέδος). Με μπλε χρώμα αποδίδεται το τείχος της πόλης.

Στάση 1η: Η ορχήστρα

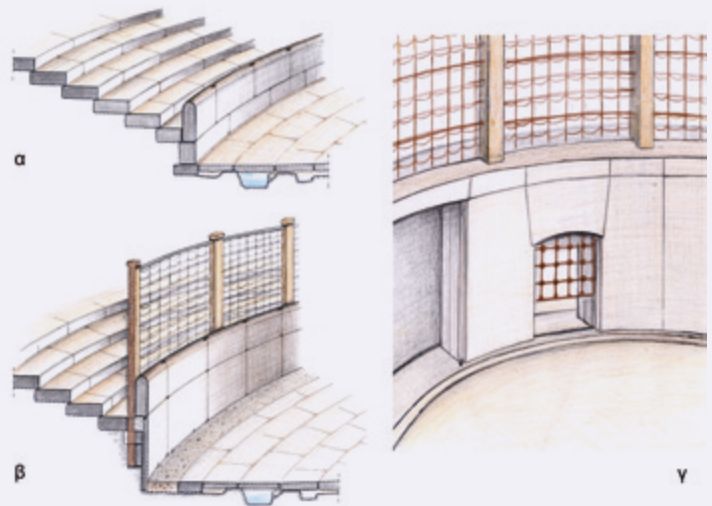
Μπαίνουμε στο θέατρο διασχίζοντας τις *παρόδους*, τους δύο διαδρόμους, δηλαδή, που σχηματίζονται ανάμεσα στα άκρα του κοίλου και τα κατάλοιπα της *σκηνής*. Στο τέλος της μίας παρόδου συναντάμε μία πύλη, αντίστοιχη όμως φαίνεται ότι υπήρχε και στην άλλη πάροδο (εικ. 3). Αυτά τα τοξωτά ανοίγματα ήταν στα ρωμαϊκά χρόνια, τον 1ο-2ο αι. μ.Χ., οι εισοδοί των παρόδων. Ήταν τότε που το θέατρο των Φιλίππων απέκτησε την κλειστή μορφή των ρωμαϊκών θεάτρων. Οι πάροδοι στεγάστηκαν με καμάρες και έγιναν σκεπαστοί διάδρομοι. Πάνω από τις καμάρες τοποθετήθηκαν νέα καθίσματα, με αποτέλεσμα το κοίλο να ενωθεί με το καινούριο κτήριο της σκηνής.

Εικ. 3 Η ορχήστρα. Στο βάθος δεξιά η πύλη της μίας παρόδου.

Εικ. 4 Οι θεοί Άρης, Νίκη και Νέμεσις.

Εικ. 5 Αναπαράσταση του προστατευτικού τοίχου μπροστά από το κοίλο (α) τον 1ο-2ο αι. μ.Χ. και (β) τον 2ο-3ο αι. μ.Χ. και μπροστά από τη σκηνή (γ) στο Β' μισό του 3ου αι. μ.Χ. (Γ. Καραδέδος).

Εικ. 6 Εγκοπές πάνω στις οποίες στερεώνονταν οι πόρτες για την είσοδο των μονομάχων και των άγριων ζώων.

Εικ. 7 Εγκοπές σε καθίσματα του κοίλου για τη στερέωση δικτυών.

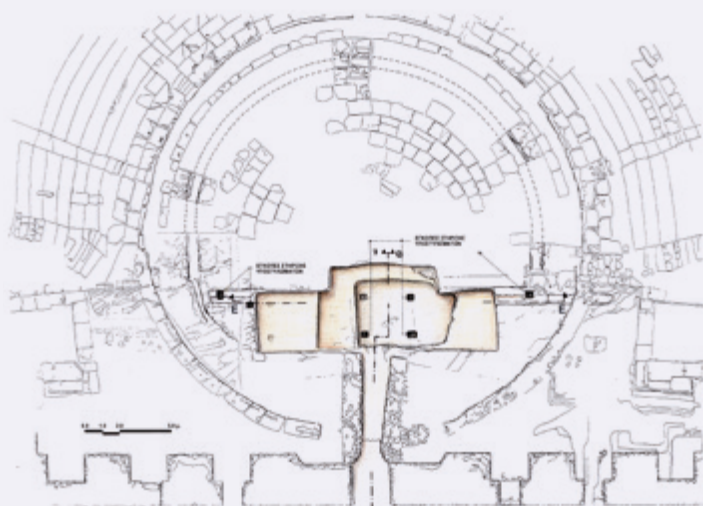
Εικ. 8 Το άνοιγμα της κατασκευής που καλύπτει τον υπόγειο χώρο της αρένας.

Από θέατρο αρένα

Στην τοξωτή είσοδο της παρόδου θα δείτε σκαλισμένες κάποιες μορφές. Είναι οι θεοί Άρης, Νίκη και Νέμεση (εικ. 4). Ο λόγος που τους «συναντάμε» στο θέατρο των Φιλιππων είναι επειδή προστάτευαν τις μονομαχίες και το κυνήγι, θεάματα που φιλοξένησε το θέατρο στα ρωμαϊκά χρόνια. Τα θεάματα αυτά βέβαια πραγματοποιούνταν κάτω από ορισμένες συνθήκες. Η *ορχήστρα* έπρεπε να έχει επαρκή χώρο για να κινούνται με άνεση οι μονομάχοι και τα θηρία. Έπρεπε όμως και οι θεατές να είναι προστατευμένοι. Έτσι, λοιπόν, το θέατρο μέσα από διαδοχικές αλλαγές προσαρμόστηκε στις ανάγκες των νέων θεαμάτων και η ορχήστρα από το πέταλο που σχημάτιζε αρχικά έφτασε να γίνει ο μεγάλος κύκλος που βλέπουμε σήμερα.

Ήδη από τον 1ο-2ο αι. μ.Χ. η ορχήστρα απέκτησε περισσότερο χώρο με την αφαίρεση των πρώτων σειρών του κοίλου. Η επιφάνειά της στρώθηκε με μαρμάρινες πλάκες (εικ. 3) και ανάμεσα σε αυτή και το κοίλο χτίστηκε ένας χαμηλός προστατευτικός τοίχος (εικ. 5α).

Μέσα στον 2ο-3ο αι. μ.Χ. ξεκίνησαν οι επισκευές για τη μετατροπή της σε *αρένα*. Έχτισαν έναν καινούριο μαρμάρινο προστατευτικό τοίχο, ψηλότερο από τον προηγούμενο, και, όποτε χρειαζόταν, τοποθε-

(β)

(γ)

Εικ. 9 (α) Ο υπόγειος χώρος της αρένας, (β) η κάτοψή του και (γ) η αναπαράσταση του μηχανισμού με τον οποίο ανέβαζαν τα θηρία στην αρένα (Γ. Καραδέδος).

τούσαν στην κορυφή του ξύλινα δοκάρια. Ανάμεσά τους στερέωναν δίχτυα (εικ. 5β). Ταυτόχρονα, ανάμεσα στο κοίλο και το προσκήνιο, δηλαδή το υπερυψωμένο βάθρο μπροστά από τη σκηνή όπου εμφανίζονταν οι υποκριτές, τοποθέτησαν μεγάλες καγκελωτές πόρτες ώστε κανένα σημείο της ορχήστρας να μη μένει ανοιχτό.

Όσπου, μετά τα μέσα του 3ου αι. μ.Χ., το θέατρο σταμάτησε να χρησιμοποιείται για θεατρικές παραστάσεις και με τις απαραίτητες επεμβάσεις μετατράπηκε αποκλειστικά σε χώρο άγριων θεαμάτων. Αφού γκρέμισαν το προσκήνιο, προέκτειναν μπροστά από τη σκηνή τον προστατευτικό τοίχο κι έτσι δημιουργήθηκε ο κυκλικός χώρος της αρένας. Οι μαρμάρινες πέτρες που βλέπει κανείς μπροστά από τα ερείπια της σκηνής σχημάτιζαν τη βάση πάνω στην οποία πατούσε ο τοίχος. Στις εγχοπές που φαίνονται στην επιφάνειά τους, τις τρύπες δηλαδή (εικ. 6), οι αρχαιολόγοι συμπέραναν ότι στερεώνονταν εναλλάξ πόρτες ψηλές για τους μονομάχους και πιο χαμηλές με κάγκελα που ανεβοκατέβαιναν για τα άγρια ζώα (εικ. 5γ). Για την προστασία των θεατών τοποθέτησαν και πάλι δίχτυα στην κορυφή του προστατευτικού τοίχου. Δεν αρκέστηκαν όμως μόνο σε αυτά. Κινητά δίχτυα φαίνεται ότι θα απλώνονταν και από το κοίλο. Σε καθίσματά του οι αρχαιολόγοι βρήκαν υποδοχές, στις οποίες θα έμπαιναν τα ξύλινα δοκάρια που θα τα συγκρατούσαν (εικ. 7). Πάντως, η επικοινωνία του κοίλου με την αρένα δεν χάθηκε εντελώς. Αν και οι κλίμακες, οι σκάλες δηλαδή, από τις οποίες ανέβαινε κανείς στο κοίλο, φράχθηκαν από τον προστατευτικό τοίχο, στην κεντρική και σε άλλες δύο ακόμα τοποθέτησαν καγκελένιες πόρτες που ανοιγόκλειναν, όποτε χρειαζόταν.

Αν αναρωτιέστε με ποιο τρόπο έβγαζαν τα άγρια ζώα στην αρένα, η απάντηση βρίσκεται κάτω από το δάπεδο της ορχήστρας! Αν σταθείτε στο κέντρο της περίπου, θα δείτε μία τετράγωνη πλάκα με τρύπες (εικ. 8). Πρόκειται για το άνοιγμα μίας μεγάλης μεταλλικής κατασκευής, η οποία τοποθετήθηκε για να καλύψει έναν μεγάλο υπόγειο χώρο που βρέθηκε κατά τη διάρκεια των ανασκαφών. Πάνω από αυτόν οι αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι ήταν το προσκήνιο. Ποια θα ήταν όμως η μορφή αυτού του υπόγειου ανοίγματος; Στην πραγματικότητα πρόκειται για έναν λάκκο σκαμμένο παράλληλα στη σκηνή. Κάθετα σε αυτόν ήταν σχηματισμένος ένας μεγάλος διάδρομος που περνούσε από τα υπόγεια της σκηνής (εικ. 9 α και β). Εκεί, λοιπόν, θα κρατούσαν τα θηρία και επομένως όλη αυτή η κατασκευή θα χρειαζόταν για τη μεταφορά τους στην αρένα. Από ίχνη που βρήκαν οι αρχαιολόγοι στο δάπεδο και στα τοιχώματα του υπόγειου χώρου συμπέραναν ότι στο κέντρο του υπήρχε ένας ξύλινος κατακόρυφος μηχανισμός που θα λειτουργούσε σαν ανελκυστήρας. Στον μηχανισμό αυτό στηριζόταν το κλουβί που παγίδευε τα θηρία. Η εικόνα 9γ μας βοηθάει να καταλάβουμε τον τρόπο που τα ανέβαζαν. Οι χειριστές κατεύθυναν τον ανυψωτικό μηχανισμό προς τα πάνω. Όσα θηρία κινούνταν ελεύθερα σε έναν οριζόντιο ξύλινο διάδρομο, που βρισκόταν στο αμέσως επόμενο επίπεδο, έμπαιναν μέσα στο κλουβί, καθοδηγούμενα από τους ανθρώπους που βρίσκονταν στο τελευταίο επίπεδο. Αν και πολύ μικρότερος, ο υπόγειος αυτός χώρος θα έμοιαζε με τα δαιδαλώδη υπόγεια του Κολοσσαίου στη Ρώμη.

Εικ. 10 Η μία από τις σκάλες που οδηγούσαν στη σκηνή.

Εικ. 11 Η στοά πίσω από τη σκηνή.

Εικ. 12 Τα τόξα που στήριζαν τον αναλημματικό τοίχο.

Στάση 2η: Η σκηνή

Τίποτα σχεδόν δεν γνωρίζουμε για την πρώτη σκηνή του θεάτρου. Από τα στοιχεία όμως που υπάρχουν οι αρχαιολόγοι συμπεραίνουν ότι θα ήταν ξύλινη.

Τα χαμηλά ερείπια που βλέπει κανείς σήμερα πίσω από την ορχήστρα είναι ό, τι έχει απομείνει από το εντυπωσιακό λίθινο κτήριο που κατασκευάστηκε την εποχή που το θέατρο των Φιλίππων απέκτησε τη μορφή των ρωμαϊκών θεάτρων (εικ. 3, 7). Η καινούρια σκηνή είχε δύο ορόφους στην πλευρά που έβλεπε προς την ορχήστρα και τρεις στην εξωτερική όψη προς την πόλη, λόγω της κλίσης του εδάφους. Στη σκηνή έμπαινε κανείς από τις δύο μεγάλες σειρές σκαλοπατιών που βρίσκονται αριστερά και δεξιά από αυτή (εικ. 10). Ανάμεσα στη σκηνή και την ορχήστρα κατασκευάστηκε το προσκήνιο, το οποίο αργότερα αφαιρέθηκε για να διαμορφωθεί η αρένα.

Όσα έχουν έρθει στο φως δείχνουν πως η νέα σκηνή του θεάτρου φτιάχτηκε σύμφωνα με τα πρότυπα της εποχής. Η όψη της πρέπει να ήταν εντυπωσιακή. Είχε πέντε πόρτες, μία κεντρική από την οποία έμπαινε κανείς στην ορχήστρα, και από δύο πλαϊνές. Ήταν πλούσια διακοσμημένη με αγάλματα θεών και ρωμαίων αυτοκρατόρων.

Μια εικόνα του κτηρίου της σκηνής εκείνης της εποχής μας δίνει η στοά που συναντάμε στην πίσω πλευρά της, έξω από το θέατρο (εικ. 11). Η στοά χωριζόταν σε δωμάτια που επικοινωνούσαν μεταξύ τους με πόρτες. Όπως θα δείτε, οι πεσσοί, οι τετράγωνες κολώνες, δηλαδή, που στηρίζουν τη στοά, ήταν διακοσμημένοι με ανάγλυφες πλάκες σε δύο σειρές. Δυστυχώς, δεν σώζονται όλες και επομένως δεν ξέρουμε ακριβώς τι παρίσταναν. Γνωρίζουμε πάντως ότι στην κάτω σειρά απεικονιζόταν ο μύθος του βασιλιά της Θράκης Λυκούργου που εναντιώθηκε στη λατρεία του θεού Διονύσου, επιτέθηκε στις Μαινάδες της ακολουθίας του και απείλησε ακόμα και τον ίδιο το θεό. Ο βασιλιάς απεικονίζεται στην αριστερή πλευρά, δίπλα στις Μαινάδες που φαίνονται να χορεύουν σε έκσταση. Κρατώντας τσεκούρι στα χέρια του, στρέφεται απειλητικά εναντίον τους. Δεξιά σώζονται μόνο τα πόδια μιας μορφής. Οι αρχαιολόγοι όμως υποθέτουν ότι πρόκειται για το θεό Διόνυσο. Στη δεύτερη σειρά απεικονίζονται σύμβολα της διονυσιακής λατρείας, όπως προσωπεία Σατύρων, τελετουργικά αγγεία με καρπούς και πάνθηρες που ήταν ιερά ζώα του θεού. Σήμερα η στοά έχει επισκευαστεί. Οι πλάκες που βλέπει κανείς είναι αντίγραφα των αυθεντικών, οι οποίες έχουν μεταφερθεί, για λόγους προστασίας, στο Μουσείο των Φιλίππων.

Κάποια ίχνη κτηρίων που θα δείτε στο χώρο πίσω από τη στοά, ανήκουν σε σπίτια και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις που χτίστηκαν μετά την καταστροφή της σκηνής στις αρχές του 7ου αι. μ.Χ. Στα πρώτα ρωμαϊκά χρόνια ο χώρος αυτός ήταν μια μεγάλη πλακόστρωτη πλατεία.

Στάση 3η: Το κοίλο

Μπορεί η ορχήστρα και η σκηνή να είναι τα πιο εντυπωσιακά μέρη του θεάτρου, στο κοίλο όμως βρίσκονται τα αρχαιότερα ίχνη του. Οι **αναλημματικοί τοίχοι** του κοίλου, οι κατακόρυφοι, δηλαδή, τοίχοι που το στηρίζουν, είναι τα μοναδικά απομεινάρια από το θέατρο της εποχής του Φιλίππου.

Το κοίλο δεν ήταν εξαρχής τόσο μεγάλο (εικ. 1). Τα δύο μέρη του, το κάτω και το άνω κοίλο, που χωρίζονται με έναν οριζόντιο διάδρομο, το **διάζωμα**, κατασκευάστηκαν σε διαφορετικές εποχές. Αρχικά υπήρχε μόνο το κάτω κοίλο που ονομάζεται αλλιώς και **θέατρο**. Όταν τον 1ο-2ο αι. μ.Χ. το θέατρο προσαρμό-

στηκε στο πρότυπο των ρωμαϊκών θεάτρων, οι πάροδοι στεγάστηκαν και το κοίλο επεκτάθηκε πάνω από αυτές. Το **επιθέατρο**, δηλαδή το ανώτερο τμήμα, προστέθηκε τον 2ο-3ο αι. μ.Χ., προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες του αυξημένου πληθυσμού της πόλης. Παρόλο που σήμερα δεν σώζεται σε τόσο καλή κατάσταση, πάνω από την τελευταία σειρά μπορεί κανείς να δει έναν διάδρομο να σχηματίζεται. Ο διάδρομος αυτός στεγαζόταν στα αρχαία χρόνια με καμάρα και χρησίμευε για την κυκλοφορία των θεατών μέσα και έξω από το θέατρο.

Μετά τα μέσα του 3ου αι. μ.Χ., ταυτόχρονα με τη δημιουργία της αρένας, πραγματοποιή-

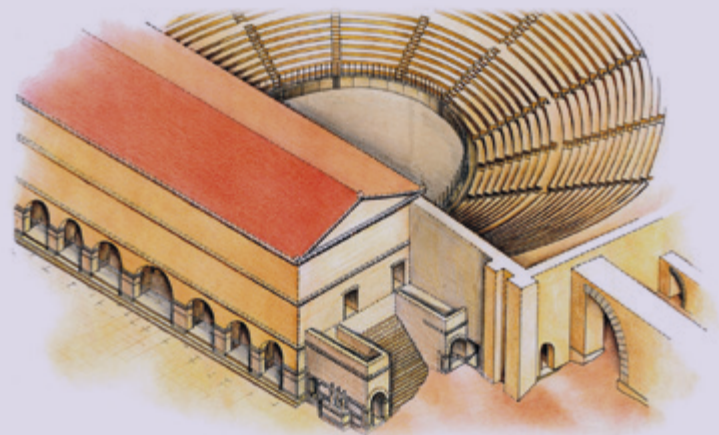
θηκαν και εργασίες που ήταν απαραίτητες για να γίνει πιο ανθεκτικός ο αναλημματικός τοίχος που στήριζε το κοίλο στα δεξιά. Κατασκευάστηκαν, λοιπόν, δύο τόξα που από τη μία πλευρά ακουμπούσαν στον αναλημματικό τοίχο και από την άλλη στο τείχος της πόλης, που εκείνη την εποχή ανακατασκευαζόταν (εικ. 12). Έτσι, το βάρος του αναλημματικού τοίχου μεταφερόταν στο τείχος και εξουδετερωνόταν ο κίνδυνος να καταρρεύσει.

Ύστερα, λοιπόν, και από τις τελευταίες επεμβάσεις των Ρωμαίων, το θέατρο θα πρέπει να έμοιαζε με την αναπαράσταση της εικόνας 13.

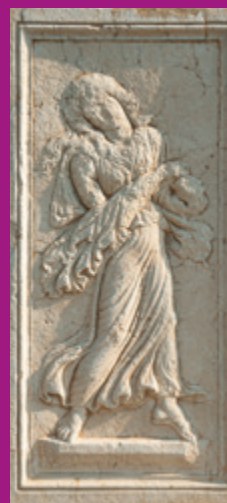
Από τότε μέχρι σήμερα

Στα τέλη του 4ου αι. μ.Χ., το θέατρο σταμάτησε να λειτουργεί, αφού οι παραστάσεις και τα θεάματα δεν ήταν πια σύμφωνα με τα νέα ήθη του χριστιανισμού. Οι χώροι της σκηνής μετατράπηκαν σε εργαστήρια, ενώ μετά από δύο αιώνες περίπου, στις αρχές του 7ου αι. μ.Χ., το κτήριο κάηκε από μία πυρκαγιά που πιθανόν συνδέεται με το μεγάλο σεισμό που κατέστρεψε τους Φιλίππους. Η πόλη άρχισε να ερημώνει και το θέατρο να γκρεμίζεται, αφού όσοι κάτοικοι έμειναν πίσω εκμεταλλεύτηκαν τις πέτρες του για την κατασκευή νέων οικοδομών.

Οι πρώτες πληροφορίες που έχουμε για το θέατρο στα νεότερα χρόνια προέρχονται από ευρωπαϊούς περιηγητές που από τα μέσα του 16ου αιώνα επισκέφθηκαν την περιοχή. Σύμφωνα με τις αφηγήσεις τους, στα μέσα του 16ου αι. το θέατρο ήταν σχεδόν ακέραιο. Στο τέλος του 19ου αι. όμως μεγάλος αριθμός των λίθινων τμημάτων του είχε απομακρυνθεί. Το 1921 Γάλλοι αρχαιολόγοι ξεκίνησαν ανασκαφές για την αποκάλυψη του θεάτρου. Από το τέλος της δεκαετίας του '50 τις έρευνες συνέχισαν Έλληνες αρχαιολόγοι. Μετά από πολλούς αιώνες σιωπής, το 1957 παρουσιάστηκε η πρώτη σύγχρονη παράσταση αρχαίου δράματος στο θέατρο των Φιλίππων. Δύο χρόνια αργότερα πραγματοποιήθηκαν και κάποιες πρόχειρες επισκευές, προκειμένου το θέατρο να γίνει κατάλληλο για τη φιλοξενία παραστάσεων στο πλαίσιο του φεστιβάλ Φιλίππων – Θάσου που εκείνη τη χρονιά ξεκίνησε τη λειτουργία του. Η ανασκαφή του θεάτρου συνεχίστηκε και πάλι από το 1974. Από το 1993 έως το 2009 πραγματοποιήθηκαν εργασίες για την προστασία και τη συντήρησή του, την επισκευή και τη στερέωση των τμημάτων που δεν σώζονταν καλά, αλλά και την αποκατάσταση όσων είχαν καταστραφεί από νέα. Σκοπός ήταν να αποκτήσει το θέατρο, όσο ήταν δυνατόν, την αρχική του μορφή και να είναι ασφαλές για τους επισκέπτες και τους θεατές των παραστάσεων του φεστιβάλ.

Εικ. 13 Αναπαράσταση του θεάτρου (Γ. Καραδέδος).

Και κάτι ακόμα...

Η διακόσμηση του θεάτρου με σκηνές από το μύθο του Λυκούργου δεν έγινε τυχαία. Οι Φίλιπποι βρίσκονταν κάτω από το Παγγαίο όρος, απ' όπου ξεκίνησε η λατρεία του Διονύσου. Φαίνεται, λοιπόν, πως ακόμα και μετά από τόσους αιώνες οι τοπικοί μύθοι είχαν έντονη απήχηση όχι μόνο στους ντόπιους κατοίκους, αλλά και στους Ρωμαίους αποίκους που επηρεάστηκαν από την ελληνική θεατρική παράδοση και τέχνη.

Εικ. 14 Μαινάδα σε πεσό της στοάς πίσω από τη σκηνή.

Βιβλιογραφία

Αδάμ-Βελένη, Π. (2010), *Θέατρο και θέαμα στην αρχαία Μακεδονία*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Κουκούλη-Χρυσανθάκη, Χ. και Καραδέδος, Γ. (2012), «Το αρχαίο θέατρο των Φιλίππων», στο: Αδάμ-Βελένη, Π. (επιμ.), *Αρχαία θέατρα της Μακεδονίας* (σελ. 193-217), Αθήνα: Διάζωμα- Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος.

Κουκούλη-Χρυσανθάκη, Χ. και Μπακιρτζής, Χ. (2003), *Φίλιπποι* (3η έκδοση), Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού/Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

Πηγές από το διαδίκτυο

Διαδικτυακός τόπος Σωματείου «Διάζωμα»: http://www.diazoma.gr/gr/Page_04-01_AT-007.asp

Διαδικτυακός τόπος Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=7424

Άλλες πηγές

Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας

Προέλευση εικόνων

Εικ. 1, 3-4, 6-8, 10-12, 14: Διεύθυνση Μουσείων

Εικ. 2, 5, 9, 13: Προσωπικό αρχείο Γ. Καραδέδου, αρχιτέκτονα-αρχαιολόγου, καθηγητή ΑΠΘ

Συντονισμός έργου: Μαρία Λαγογιάννη, Δρ Αρχαιολόγος
Σουζάνα Χούλια - Καπελώνη, Αρχαιολόγος
Σχεδιασμός περιεχομένου - γενική επιμέλεια: Έλενα Μπαζίνη, Αρχαιολόγος
Γραφιστική & καλλιτεχνική επιμέλεια: Σπήλιος Πίστας, Γραφίστας
Κείμενα: Μαρία Αγγελάκου, Αρχαιολόγος
Ηλεκτρονική επεξεργασία: Ειρήνη Σταυριανού, Γραφίστας
Παιδαγωγική επιμέλεια: Χρύσα Αθιανού, Εκπαιδευτικός
Διορθώσεις κειμένων: Βιολέττα Ζεύκη, Αρχαιολόγος - Μεταφράστρια

ISBN: 978-960-386-225-3

©2015 Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων

Απαγορεύεται η οποιαδήποτε μερική ή ολική ανατύπωση χωρίς την άδεια του εκδότη

Το έργο «Σχεδιασμός και παραγωγή παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη της σημασίας του θεάτρου στην αρχαιότητα και σήμερα» (κωδικός MIS 339817) υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΥΣΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ